

О.О. Жемеров, В.І. Лобода

ПЕРЕВІРОЧНІ ЗАВДАННЯ З ГЕОГРАФІЇ

Методичний посібник для учнів 9 класу

Харків - 2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра фізичної географії та картографії

О.О. Жемеров, В.І. Лобода

Перевірочні завдання з географії

**Методичний посібник
для учнів 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів**

Харків – 2012 р.

УДК 911:373.5.091.26(075.3)

ББК 74.262.6 я 72

Ж 53

Затверджено на засіданні Вченої ради
геолого-географічного факультету Харківського
національного університету імені В.Н. Каразіна
(20.04.2012, протокол № 8)

Рецензенти:

к. пед. н., доцент **В.А. Редіна** (Харківська обласна станція юних туристів)
методист **О.М. Саввич** (КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»)

Ж 53 Жемеров О.О., Лобода В.І. Перевірочні завдання з географії:
Методичний посібник для учнів 9 класу загальноосвітніх навчальних
закладів. - Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2012. - 36 с.

Методичний посібник містить три варіанти завдань з географії для учнів 9 класу загальноосвітніх закладів. Учні можуть використовувати ці завдання під час підготовки до уроків і державної підсумкової атестації. Матеріали збірника можуть також використовуватися вчителями географії під час проведення поточного оцінювання, а також студентами-географами при вивченні дисципліни «Основи викладання географії».

Методичний посібник розроблений як додаток до дипломної роботи магістра студенткою 6 курсу кафедри фізичної географії та картографії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна В.І. Лободою (науковий керівник – кандидат географічних наук, професор О.О. Жемеров).

УДК 911:373.5.091.26(075.3)

ББК 74.262.6 я 72

© Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
© Жемеров О.О., Лобода В.І., 2012

Вступ

Збірник завдань для перевірки рівня знань учнів з географії охоплює зміст навчальної програми шкільного курсу «Географія» (6-9 класи). Основна мета посібника - забезпечити об'єктивне оцінювання навчальних досягнень дев'ятикласників під час проведення державної підсумкової атестації з географії у загальноосвітній школі за допомогою різнорівневих завдань.

До збірника входять три варіанти робіт. Кожен варіант налічує 34 тестові завдання різних типів і рівнів складності, зокрема тести з вибором однієї правильної відповіді, на визначення відповідності та на визначення правильної послідовності. Крім тестових завдань, кожен варіант містить одне завдання на контурній карті та три завдання відкритого типу, одне з яких (під № 33) має підвищений рівень складності (позначене зірочкою) і призначене лише для класів з поглибленим вивченням географії. Відповідно учні цих класів не виконують завдання відкритого типу під № 32.

Під час виконання тестової роботи не дозволяється користуватися атласами та іншими джерелами картографічних знань.

Отже, кожен варіант атестаційної роботи складається із 34 завдань; на його виконання відводиться 90 хвилин.

Тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді (20 завдань у кожному варіанті; завдання №№ 1-20) використовують для оцінювання знань географічних понять, термінів, умінь працювати з джерелами інформації, умінь виділяти головне. У завданнях такого типу пропонується чотири можливі варіанти відповідей, з яких правильною є лише одна. Завдання вважається виконаним правильно, якщо у бланку відповідей позначено тільки одну відповідь. Якщо позначено два або більше варіантів відповідей, навіть якщо серед них є правильний, або не позначено відповіді взагалі, завдання вважається виконаним неправильно.

Правильна відповідь на кожне таке завдання оцінюється у 0,5 бала.

Тестові завдання на визначення відповідності (п'ять завдань у кожному варіанті; завдання №№ 21-25) призначені для оцінювання умінь визначати за

описом приналежність географічного об'єкта до певного регіону; явищ і процесів - до певної геосфери, групи населення, галузей господарства тощо. Завдання такого типу передбачає вибір взаємопов'язаних понять, явищ, процесів і визначення логічних зв'язків між ними. Якщо у бланку відповідей записано всі правильні комбінації цифр і літер, завдання оцінюється 1 балом. Відповідно за одну правильно визначену відповідність - 0,25 бала, за дві - 0,5 бала, за три - 0,75 бала.

Тестові завдання на визначення правильної послідовності (п'ять завдань у кожному варіанті; завдання №№ 26-30) використовують для оцінювання вмінь визначати правильну послідовність дій, алгоритмів діяльності, технологічних прийомів, а також хронологічну послідовність. Виконуючи завдання такого типу, потрібно розташувати географічні об'єкти, події, природні та суспільні процеси і явища у правильній часовій або просторовій послідовності й записати цю послідовність у бланк відповідей. Такі завдання вважають виконаними правильно, якщо у бланку відповідей записані всі правильні комбінації цифр і літер.

За правильно встановлену послідовність максимальна оцінка - 1 бал. Послідовно розташовані два об'єкти чи поняття - 0,5 бала. Послідовність повністю порушена - 0 балів.

Серед тестових завдань є завдання на контурній карті, яка розміщена поруч. Потрібно вибирати правильну відповідь, тільки уважно розглянувши контурну карту. Контурна карта стане в пригоді також під час виконання завдань на визначення правильної послідовності розташування географічних об'єктів, які потребують застосування просторової уяви.

Передбачені також завдання, у яких для пошуку правильної відповіді треба виконати певні математичні розрахунки. У такому разі для обчислень слід використати чернетку.

Завдань відкритого типу налічується у кожному варіанті три (завдання №№ 31-33), з яких одне завдання (під № 33) має підвищений рівень складності і позначене зірочкою. Відповідь на кожне з теоретичних завдань

має бути вичерпною, послідовною, логічною. Максимальна кількість балів за кожну відповідь - 5. Завдання підвищеної складності (№ 33) виконують тільки учні класів із поглибленим вивченням географії. Відповідно ці учні не виконують завдання відкритого типу під № 32. Завдання підвищеної складності оцінюється 5 балами. Отже, за всі правильні відповіді на завдання відкритого типу можна отримати загальну кількість балів - 10.

Завдання на контурній карті передбачає нанесення на карту відповідної інформації та розробку легенди карти. Записи на карті й легенда подаються тим самим кольором ручки, яким виконуються усі тестові завдання. Правильно виконане завдання на контурній карті також оцінюється 5 балами. При цьому враховується правильність виконання (відповідність завданню), точність нанесення географічних об'єктів, картографічна грамотність, повнота, акуратність виконання. У деяких випадках можна скористатися чернеткою, якщо легенда карти буде складною.

Пропоновані завдання кожного варіанту орієнтовані на перевірку рівня досягнень учнів за 12-бальною шкалою оцінювання навчальних досягнень. Будь-який бал, що набрав учень, є позитивним, тобто оцінювання ґрунтується на принципі позитивізму. Максимально можливий результат за правильно виконаний варіант атестаційної роботи становить 35 балів. Оцінка учня залежить від кількості правильних відповідей на тестові завдання та якості виконання теоретичних завдань і завдання на контурній карті.

Пропонуємо набрані бали переводити в оцінки, користуючись такою таблицею:

Відповідність отриманих балів оцінкам за 12-бальною шкалою

Бали	1 - 4	5 - 8	9 - 12	13 - 15	16 - 18	19 - 21	22 - 24	25 - 27	28 - 30	31 - 32	33 - 34	35
Оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ВАРІАНТ 1

I. Завдання з вибором однієї правильної відповіді

1. Яке твердження є визначенням поняття «географія»?

- А. Наука про властивості та будову матерії, закони її руху
- Б. Наука про просторові відношення та форми реального світу
- В. Наука про природу земної поверхні, розміщення населення та господарства
- Г. Наука про загальний розвиток того чи іншого народу, країни або всього людського суспільства

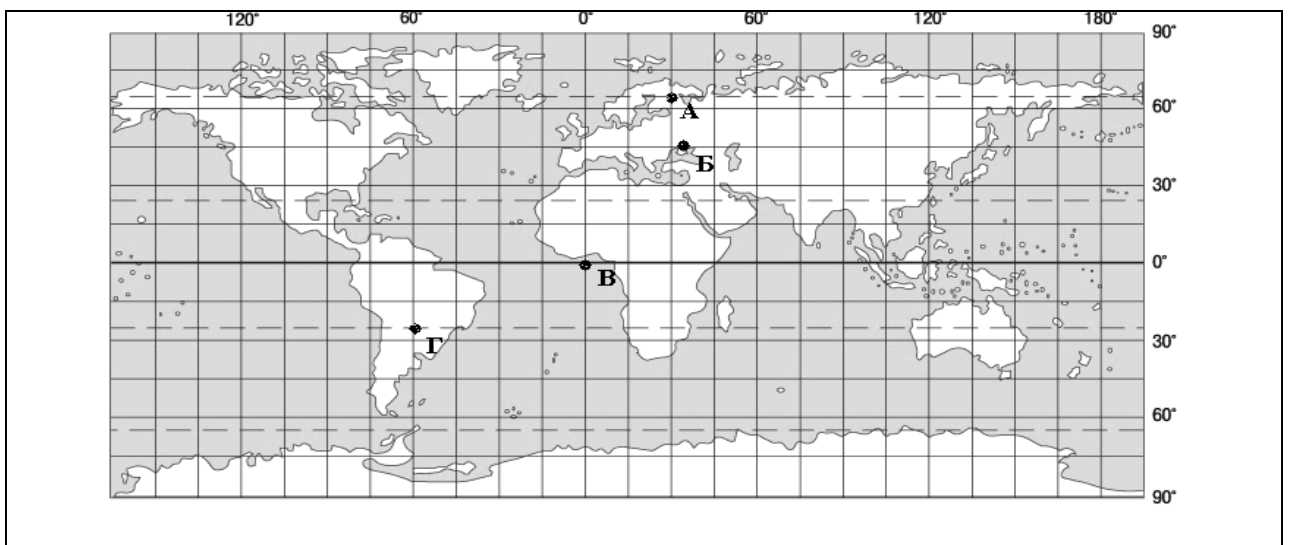
2. Яка подія відбулася на початку епохи Великих географічних відкриттів?

- А. Було відкрито Антарктиду
- Б. З'явилися перші географічні карти
- В. Уперше висловлено припущення, що Земля має форму кулі
- Г. Європейці дізналися про нову частину світу

3. Укажіть напрямок обертання Землі навколо своєї осі:

- А. Із заходу на схід
- Б. Із півдня на північ
- В. Зі сходу на захід
- Г. Залежить від часу доби

4. У якій із точок, що позначені на карті, сонце знаходиться у зеніті опівдні 23 вересня?

5. Знайдіть помилкове твердження щодо призначення приладу для визначення параметрів географічних явищ чи об'єктів:

- А. Гігрометром вимірюють атмосферний тиск
- Б. Нівеліром вимірюють відносну висоту місцевості
- В. Ехолотом вимірюють глибину водойм
- Г. Сейсмографом вимірюють силу коливань земної кори

6. Якому поняттю відповідає визначення: «стадія щорічного водного режиму річок, яка характеризується найбільшою водністю, високим і тривалим підняттям рівня води, що супроводжується затопленням заплави»?

А. Повінь	Б. Паводок
В. Межень	Г. Приплив

7. Складова, завдяки якій ґрунт стає родючим:

А. Повітря	Б. Материнська порода
В. Гумус	Г. Вода

8. Серед ознак Світового океану укажіть ту, що не є характерною для нього:

- А. Серединно-океанічні хребти утворюють єдину систему
- Б. Температура води переважно залежить від географічної широти і розподіляється на його поверхні зонально
- В. Рух води відбувається на поверхні, а у товщі і в придонних шарах – вода в стані спокою
- Г. Середня солоність приблизно 35–36 ‰

9. Течія, яка переміщується над хребтами Південноатлантичним і Західноіндійським та над Східнотихоокеанським підняттям:

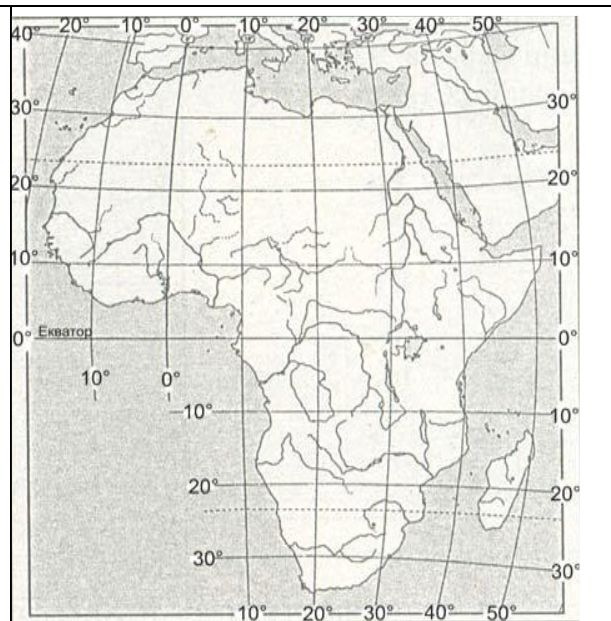
- А. Гольфстрім
- Б. Західних Вітрів
- В. Північна Пасатна
- Г. Куросіо

10. Укажіть географічні об'єкти, у межах яких рослинний і тваринний світ найбагатший і найрізноманітніший:

- А. Гобі, Наміб
- Б. Альпи, Аппалачі
- В. Амазонія, Калімантан
- Г. Масив Вінсон, Баффінова Земля

11. Визначте, якою є протяжність материка Африка у градусах уздовж меридіана 20° сх. д.:

- А. 22°
- Б. 55°
- В. 65°
- Г. 70°

12. Яке твердження щодо географічного положення материка Австралія є правильним?

- А. Екватор перетинає південну частину материка
- Б. Майже посередині її перетинає Південний тропік
- В. Найближчими до материка є Африка та Північна Америка
- Г. Зі сходу омивається водами Атлантичного океану

13. Материк, найвища гірська країна якого є «ровесницею» Аппалачів та Уральських гір:

- А. Північна Америка
- Б. Австралія
- В. Південна Америка
- Г. Антарктида.

14. Для якої ріки характерні такі ознаки: «бере початок у горах, які називають «дахом світу»; переважає живлення талими сніговими і льодовиковими водами цих гір; протікає через пустелі помірного поясу; належить до басейну внутрішнього стоку»?

А. Урал

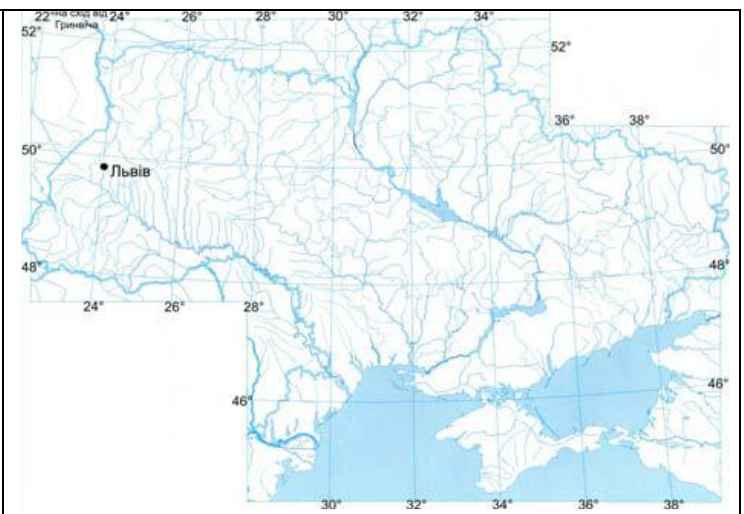
Б. Мюррей

В. Інд

Г. Амудар'я

15. Користуючись картою України, визначте відмінність місцевого часу від поясного у місті Львові:

- А. Відстає на 24 хвилини**
- Б. Відстає на 12 хвилин**
- В. Випереджає на 12 хвилин**
- Г. Випереджає на 24 хвилини**

16. Платформа, на якій розташований Український кристалічний щит:

- А. Західноєвропейська**
- Б. Східноєвропейська**
- В. Сибірська**
- Г. Скіфська**

17. Укажіть епоху горотворення кайнозойської ери:

- А. Каледонська**
- Б. Альпійська**
- В. Байкальська**
- Г. Герцинська**

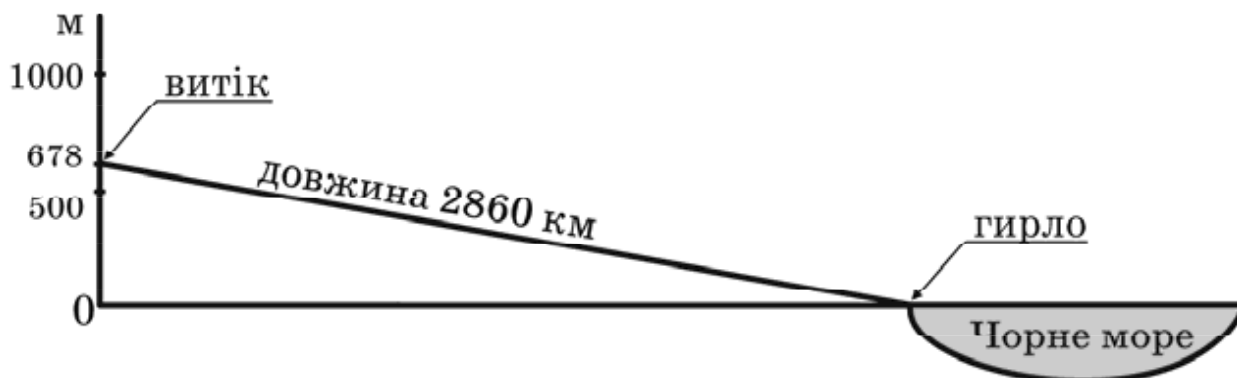
18. Визначте похил ріки Дунай за даними, вказаними на схемі:

А. 0,24 м/км

Б. 4,22 км/м

В. 0,24 км/м

Г. 4,22 м/км

19. Укажіть ознаку, що відрізняє Чорне море від інших морів світу:

А. Найменша солоність поверхневих вод

Б. Найбільші припливи та відливи

В. Максимальні глибини не перевищують 200 м, тому що море знаходиться на шельфі

Г. З глибини 150-200 м до дна моря вода насичена сірководнем

20. Для якого географічного об'єкта України характерні лучнолісові субальпійські (полонинські) ландшафти?

А. Крим

Б. Карпати

В. Донецький кряж

Г. Подільська височина

II. Завдання на визначення відповідності

У завданнях 21-25 до кожного із завдань, позначених цифрою, доберіть правильну відповідь, позначену буквою. Потім відповідність цифр і букв перенесіть у бланк відповідей.

21. Визначте відповідність між тектонічними структурами України та формами рельєфу, які з ними пов'язані:

1. Волино-Подільська плита	А. Приазовська височина
2. Український щит	Б. Закарпатська низовина
3. Воронезький масив	В. Причорноморська низовина
4. Закарпатська западина	Г. Волинська височина
	Д. Середньоруська височина

22. Визначте відповідність між областями України та середньорічною кількістю опадів на їх території:

1. Львівська	А. 401-500 мм/рік
2. Запорізька	Б. 501-600 мм/рік
3. Сумська	В. 301-400 мм/рік
4. Житомирська	Г. 701-800 мм/рік
	Д. 601-700 мм/рік

23. Визначте відповідність між типами озер за походженням та назвами цих водних об'єктів:

1. Заплавне	А. Сасик
2. Карстове	Б. Світязь
3. Льодовикове	В. Бребенескул
4. Вулканічне	Г. Липовецьке
	Д. Ялпуг

24. Визначте відповідність між групами галузей господарства та галузями, які до них належать:

1. Важка промисловість 2. Харчова промисловість 3. Легка промисловість 4. Невиробнича сфера	А. Борошномельна Б. Трикотажна В. Електроенергетика Г. Управління Д. Лісове господарство
--	--

25. Визначте відповідність між областями, позначеними цифрами на карті, та назвами економічних районів України:

- А. Подільський
- Б. Північно-Західний
- В. Придніпровський
- Г. Карпатський
- Д. Північно-Східний

III. Завдання на визначення послідовності

У завданнях 26-30 розташуйте в логічній послідовності явища, об'єкти, процеси і т. ін. Потім послідовність розташування букв перенесіть у бланк відповідей.

26. Розташуйте послідовно області України відповідно до їх положення уздовж кордону з Росією з півночі на південь:

А. Харківська Б. Донецька В. Луганська Г. Сумська

27. Розташуйте міста України в порядку зменшення їх місцевого часу:

А. Запоріжжя Б. Одеса В. Миколаїв Г. Херсон

28. Розташуйте водосховища на Дніпрі відповідно до їх положення за течією ріки з півночі на південь:

**А. Канівське Б. Дніпродзержинське
В. Кременчуцьке Г. Київське**

29. Укажіть послідовність розташування ГЕС, рухаючись від гирла Дніпра до Києва:

**А. Каховська Б. Канівська
В. Кременчуцька Г. Дніпрогес**

30. Розташуйте види транспорту за збільшенням показника довжини шляхів сполучення в Україні:

**А. Залізничний Б. Річковий
В. Трубопровідний Г. Автомобільний**

IV. Завдання відкритого типу

Завдання 31-33 передбачають розгорнуту відповідь на поставлені запитання з відповідним записом у бланку відповідей.

31. Чим пояснюється розташування гірських систем на території України?

32. Назвіть природні та соціально-економічні чинники, які впливають на густоту населення.

33*. Визначте пріоритети зовнішньоекономічних зв'язків України.

[illegible]

V. Завдання на контурній карті

Завдання 34 має картографічний характер і передбачає нанесення на карту інформації відповідно до завдання та розробку легенди карти (записи на карті й легенда подаються тим самим кольором ручки, яким виконуються усі тестові завдання).

34. Позначте на контурній карті найбільші центри металургійного комплексу України (по 5 центрів чорної та кольорової металургії):

ВАРІАНТ 2

I. Завдання з вибором однієї правильної відповіді

1. Що вивчає наука географія?

- А. Склад, будову, властивості та перетворення речовин навколишнього світу
- Б. Природу земної поверхні, розміщення населення та господарства
- В. Просторові відношення та форми реального світу
- Г. Властивості та будову матерії, закони її руху

2. Укажіть античного вченого, який написав у III ст. до н. е. двохтомну працю, назва якої у перекладі з грецької означає «землеопис»:

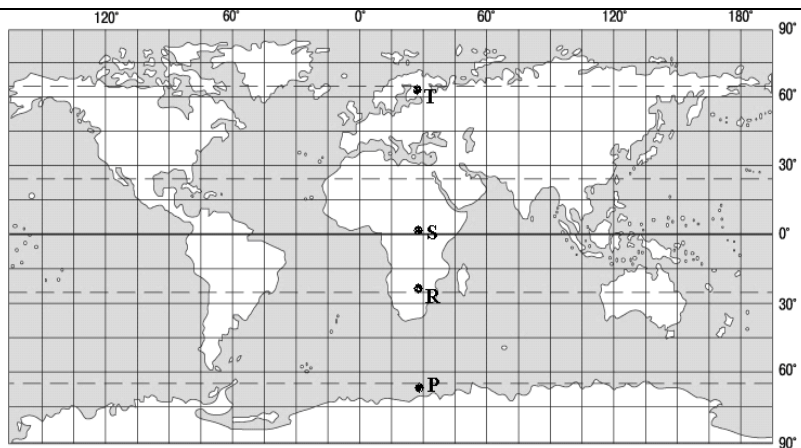
А. Ератосфен	Б. Геродот
В. Страбон	Г. Птолемей

3. Які чинники зумовлюють зміну пір року?

- А. Обертання Землі навколо центра Галактики та сила тяжіння
- Б. Кількість сонячної радіації та прозорість атмосфери
- В. Обертання Землі навколо своєї осі та Місяця навколо Землі
- Г. Кут нахилу земної осі до площини орбіти та рух Землі навколо Сонця

4. У якій із указаних на меридіані 30° сх. д. точок, позначених на карті буквами, сонце зійде 20 грудня найраніше за всесвітнім часом?

- А. Р
- Б. R
- В. S
- Г. Т

5. Знайдіть помилкове твердження про використання метеорологічного приладу:

- А. Гігрометром вимірюють вологість повітря
- Б. Барометром вимірюють атмосферний тиск
- В. Флюгером визначають напрямок вітру
- Г. Термометром вимірюють сумарну сонячну радіацію

6. Що провокує розвиток «парникового ефекту»?

- А. Збільшення кількості вуглекислого газу в атмосфері
- Б. Зменшення товщини озонового шару в стратосфері
- В. Зменшення кількості кисню у нижньому шарі тропосфери
- Г. Збільшення кількості азоту в атмосфері

7. Які ґрунти є найбільш поширеними в зоні лісостепів помірного поясу?

- А. коричневі та сіро-коричневі
- Б. чорноземи
- В. дерново-підзолисті
- Г. бурі лісові

8. Визначте правильне твердження про природу океанів:

- А. У Північному Льодовитому океані є багато коралових островів
- Б. В Атлантичному океані знаходиться найглибша западина Світового океану
- В. Акваторія Тихого океану займає понад половину площі поверхні планети
- Г. Водні маси верхнього шару Індійського океану холодніші на півдні, ніж на півночі

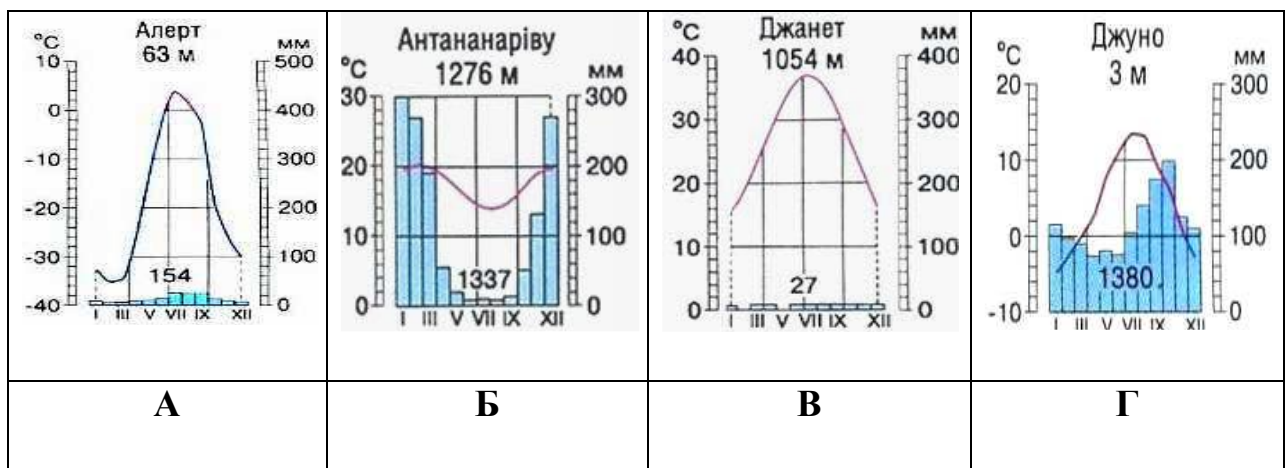
9. Які типи повітряних мас переважають у субтропічному кліматичному поясі материків Північної півкулі взимку?

А. Екваторіальні	Б. Тропічні
В. Помірні	Г. Арктичні

10. Укажіть помилкове твердження стосовно особливостей материка:

- А. Африка – материк, де природні зони розташовані симетрично відносно екватора
- Б. Майже половину площі Північної Америки в недавньому геологічному минулому покривали льодовики
- В. Єдиний материк, де немає вулканів, – Антарктида
- Г. Австралія – найменший материк планети

11. Виберіть кліматодіаграму, що характеризує клімат Африки поблизу Північного тропіка:

12. Яку область земної кулі називають Антарктикою?

- А. Антарктиду разом з прибережними водами та прилеглими островами
- Б. Центральну частину материка Антарктида, де переважають найнижчі температури
- В. Прибережні холодні води навколо материка Антарктида
- Г. Сукупність усіх островів навколо материка Антарктида

13. Укажіть групу водних об'єктів, що омивають береги лише Північної Америки:

- А. Баренцове море, море Лаптевих, Берингова протока
- Б. Затока Фанді, Гудзонова затока, море Баффіна

В. Протока Дрейка, море Беллінсгаузена, море Амундсена

Г. Торрессова протока, Тасманове море, Бассова протока

14. Серед переліків озер світу вкажіть варіант, у якому названо лише озера Євразії:

А. Байкал, Балхаш, Балатон

Б. Вікторія, Велике Ведмеже, Верхнє

В. Ейр, Чад, Ері

Г. Танганьїка, Тітікака, Тана

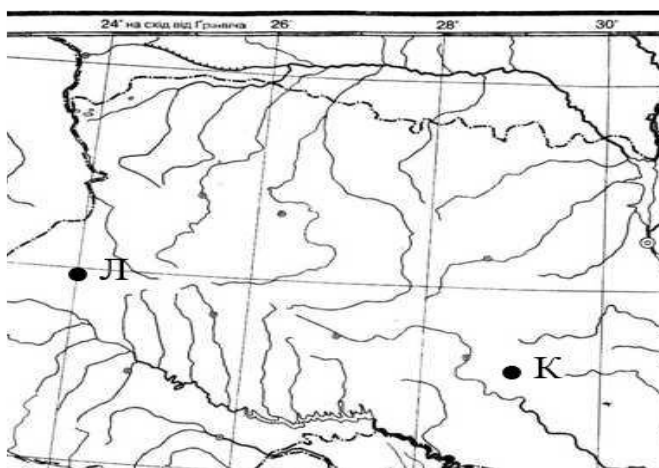
15. Визначте місцевий час у пункті Л (див. фрагмент карти), якщо в пункті К за місцевим часом у цей момент 13 годин 04 хвилини:

А. 12 годин 44 хвилини

Б. 13 годин 24 хвилини

В. 12 годин 59 хвилин

Г. 13 годин 09 хвилин

16. Складовою якої тектонічної структури є пороги в руслі ріки, що мала назви: Борисфен, Данапріс, Славутич:

А. Волино-Подільська плита

Б. Дніпровсько-Донецька западина

В. Український щит

Г. Донецька складчаста споруда

17. Укажіть геологічну еру, до якої відноситься антропогеновий період:

А. Протерозойська

Б. Палеозойська

В. Мезозойська

Г. Кайнозойська

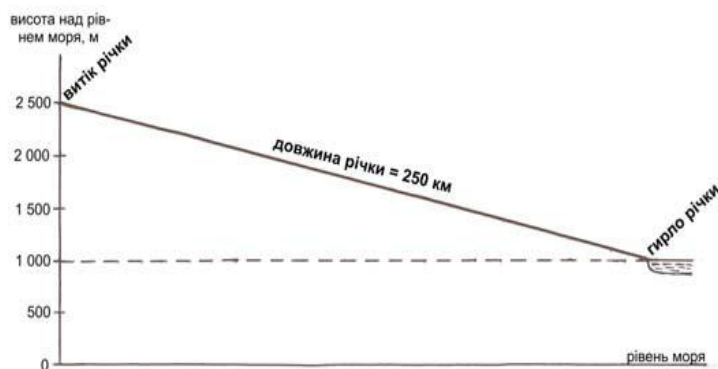
18. Визначте похил річки, скориставшись даними профілю її течії:

А. 18 м/км

Б. 14 м/км

В. 10 м/км

Г. 6 м/км

19. Серед особливостей природи морів, що омивають береги України, вкажіть ту, що є характерною лише для Азовського моря:

А. Один вид дельфінів

Б. Наявність нафти та газу на шельфі

В. Поверхневі течії

Г. Піщані коси біля північного берега

20. Регіон України, для якого типовими є сухостепові сопкові, сухостепові рівнинно-височинні, лісостепові (дубово-грабові шиблякові передгірні), лучні остепнені (яйлинські), субсередземноморські прибережно-схиліві ландшафти:

А. Крим

Б. Закарпаття

В. Приазов'я

Г. Поділля

II. Завдання на визначення, відповідності

У завданнях 21-25 до кожного із завдань, позначених цифрою, доберіть правильну відповідь, позначену буквою. Потім відповідність цифр і букв перенесіть у бланк відповідей.

21. Визначте відповідність між природними зонами або гірськими країнами та характерними для них тваринами:

1. Степова зона	А. Глухар
2. Зона мішаних лісів	Б. Чорний гриф
3. Кримські гори	В. Куріпка сіра
4. Карпати	Г. Чорний шишкар
	Д. Страус

22. Визначте відповідність між природними зонами, гірськими країнами та найхарактернішими представниками їх рослинного світу:

1. Мішані ліси	А. Дуб звичайний, сосна звичайна, журавлина
2. Лісостеп	Б. Ковила, байрачні ліси і чагарники
3. Степ	В. Дубово-грабові ліси, терен, шипшина
4. Кримські гори	Г. Лаванда, гірська сосна, лавр
	Д. Смерека, ялиця, яловець

23. Визначте відповідність між продукцією кольорової металургії та центрами України, де її виробляють:

1. Цинк	А. смт. Побузьке
2. Алюміній	Б. м. Костянтинівка
3. Нікель	В. м. Запоріжжя
4. Латунь і мідний прокат	Г. м. Миколаїв
	Д. м. Артемівськ

24. Визначте відповідність між продукцією машинобудування та центрами, де її виробляють:

1. Морські судна	А. Луцьк
2. Енергетичне обладнання	Б. Тернопіль
3. Автомобілі	В. Львів
4. Буякозбиральні комбайни	Г. Миколаїв
	Д. Харків

25. Визначте відповідність між економічними районами України та адміністративними областями, що входять до їх складу:

1. Подільський	А. Волинська, Рівненська
2. Північно-Східний	Б. Донецька, Луганська
3. Донецький	В. Кіровоградська, Черкаська
4. Центральний	Г. Сумська, Харківська, Полтавська
	Д. Вінницька, Тернопільська, Хмельницька

III. Завдання на визначення правильної послідовності

У завданнях 26-30 розташуйте в логічній послідовності явища, об'єкти, процеси і т. ін. Потім послідовність розташування букв перенесіть у бланк відповідей.

26. Послідовно розташуйте за розмірами площ прісні озера України, починаючи від найменшого:

А. Синевир

Б. Кагул

В. Ялпуг

Г. Світязь

27. Укажіть послідовність розташування національних природних парків на території України з її сходу на захід:

А. Шацький

Б. Подільські Товтри

В. Азово-Сиваський

Г. Святі гори

28. Розташуйте послідовно національні етнічні меншини України в порядку збільшення їх чисельності:

А. Кримські татари

Б. Білоруси

В. Молдавани

Г. Росіяни

29. Розташуйте послідовно за часткою виробленої електроенергії електростанції України, починаючи від найбільшого показника:

А. ГЕС

Б. АЕС

В. ТЕС

Г. ВЕС

30. Розташуйте послідовно країни за їх часткою у загальному обсязі іноземних інвестицій в Україну, починаючи від найбільшого показника:

А. Німеччина

Б. Росія

В. Кіпр

Г. Нідерланди

IV. Завдання відкритого типу

Завдання 31-33 передбачають розгорнуту відповідь на поставлені запитання з відповідним записом у бланку відповідей.

31. За яким планом вивчають економічні райони? Назвіть галузі спеціалізації економічного району, на території якого ви проживаєте.

32. Назвіть учених, які вивчали територію України в кінці XIX та на початку XX ст., конкретні приклади їх внеску у вивчення території нашої держави.

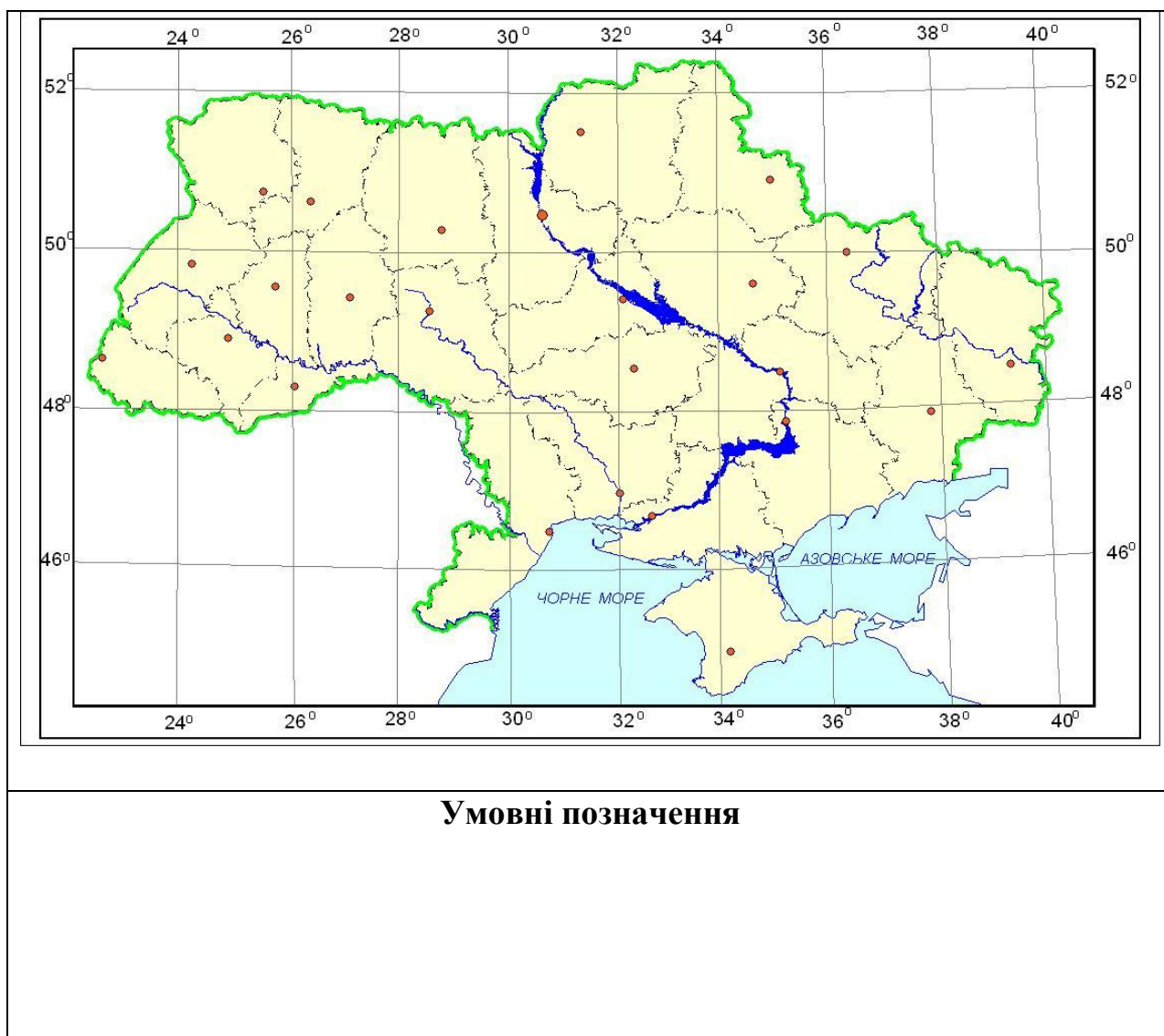
33*. Доведіть на прикладах, що походження та поширення озер залежить від рельєфу, тектонічної будови, клімату і складу гірських порід.

[illegible]

V. Завдання на контурній карті

Завдання 34 має картографічний характер і передбачає нанесення на карту інформації відповідно до завдання та розробку легенди карти (записи на карті й легенда подаються тим самим кольором ручки, яким виконуються усі тестові завдання).

34. Підпишіть на контурній карті найбільші міста України і міста-мільйонери та позначте найбільші агломерації (за даними перепису населення 2001 р.):

ВАРІАНТ 3

I. Завдання з вибором однієї правильної відповіді

1. Оберіть твердження, яке розкриває поняття «глобус»:

- А. Об'ємна модель Землі, що в загальних рисах зберігає її форму, зменшену в десятки мільйонів разів
- Б. Зображення Землі
- В. Копія Землі
- Г. Навчальний посібник

2. Хто розробив учення про біосферу та ноосферу?

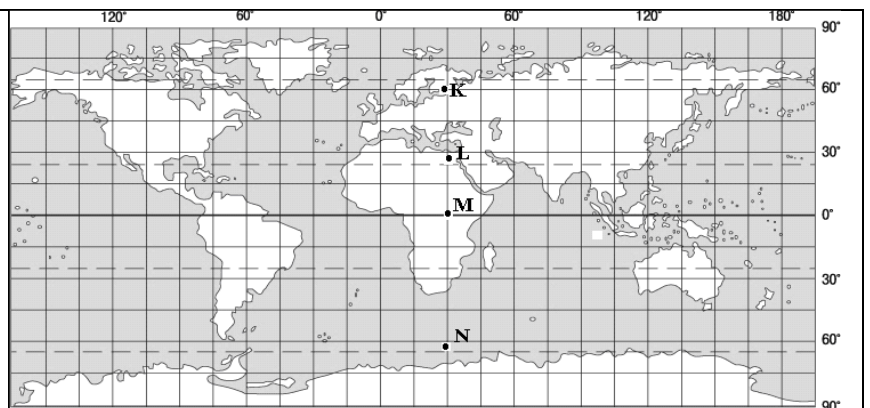
- А. Чарльз Дарвін
- Б. Олександр Гумбольдт
- В. Володимир Вернадський
- Г. Василь Докучаєв

3. Причиною припливів і відливів у Світовому океані є:

- А притягіння Місяця і Сонця
- Б нерівномірний річковий стік
- В нерівномірне нагрівання земної поверхні
- Г нахил земної осі до площини орбіти

4. У якій із точок, указаних на карті буквами, на меридіані 30° сх.д. сонце зійде 20 червня найраніше за часом Грінвіцького меридіана:

- А. К
- Б. L
- В. М
- Г. N

5. Оберіть помилкове твердження щодо використання метеорологічного приладу:

- А. Термометром вимірюють температуру повітря
- Б. Барометром вимірюють випаровуваність
- В. Флюгером визначають напрямок і силу вітру
- Г. Гігрометром вимірюють вологість повітря

6. Якому поняттю відповідає визначення: «кристали льоду, що осідають на гілках дерев, проводах тощо за туманної морозної безвітряної погоди»:

А. Сніг	Б. Ожеледь
В. Іній	Г. Паморозь

7. Який меліоративний захід необхідно застосувати для зменшення кислотності ґрунту?

А. Вапнування	Б. Гіпсування
В. Розсолення	Г. Кислування

8. Укажіть ознаку, що є характерною для Північного Льодовитого океану:

- А. Майже вся площа дна є шельфом
- Б. Усі моря океану замерзають узимку
- В. Поверхневі води мають солоність 37 ‰
- Г. Серед морів переважають окраїнні

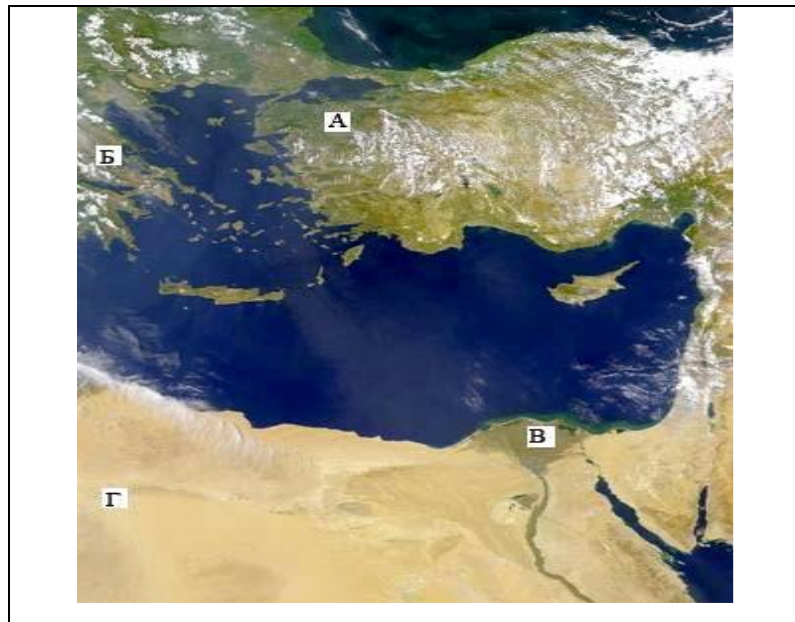
9. Чинник, який обумовив формування природи пустель Атакама і Наміб:

- А. Прибережні холодні течії
- Б. Прибережні теплі течії
- В. Західні вітри
- Г. Полярні вітри

10. Визначте помилкове твердження про природу материка:

- А. У рельєфі Африки переважають плоскогір'я
- Б. Найбільшим хижаком Антарктиди є білий ведмідь
- В. Морями чотирьох океанів омивається Євразія
- Г. В Австралії немає діючих вулканів

11. На фрагменті космічного знімка Середземномор'я буквами позначено чотири регіони. Виберіть букву (А, Б, В чи Г), якою позначено район давнього зрошувального землеробства в дельті найдовшої річки:

12. Визначте природну країну Південної Америки, що має такі ознаки:
«субтропічний клімат із рівномірним зволоженням; на незораних червонувато-чорних ґрунтах домінують злаки; водяться гуанако, мустанги, олені, нанду; переважає вирощування кукурудзи, пшениці та скотарство».

- А. Патагонія
- Б. Пампа
- В. Гвіанське плоскогір'я
- Г. Бразильське плоскогір'я

13. Укажіть головну причину значної (2000-3000 мм) кількості опадів на Тихоокеанському узбережжі у помірному кліматичному поясі Північної Америки:

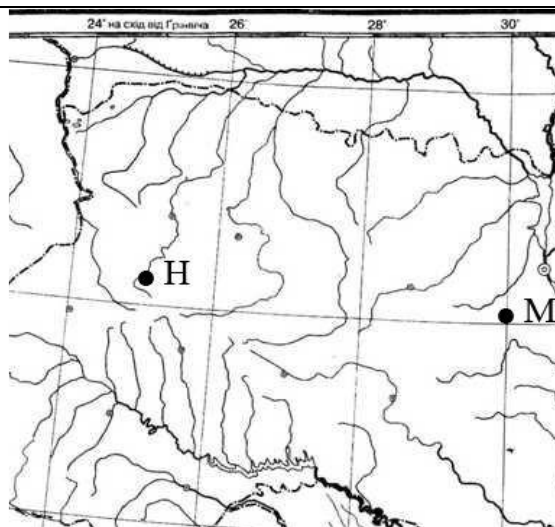
- А.** Безперешкодне перенесення пасатами повітряних мас із північного сходу на південний захід від тропічних широт
- Б.** Зіткнення арктичних, помірних і тропічних повітряних мас на рівнинній території
- В.** Вільне проникнення холодних повітряних мас із Північного Льодовитого океану
- Г.** Повітряні маси з південного заходу піднімаються навітряним схилом Кордильєр

14. Для якої природної країни Євразії характерні мусонні ліси?

А. Фенноскандія	Б. Східна Азія
В. Балканський півострів	Г. Західна Азія

15. Визначте місцевий час у пункті М (див. фрагмент карти), якщо в пункті Н за місцевим часом у цей момент 8 годин 58 хвилин:

- А.** 8 годин 53 хвилини
- Б.** 9 годин 03 хвилини
- В.** 8 годин 38 хвилин
- Г.** 9 годин 18 хвилин

16. Тектонічна структура, на якій розташований Словечансько-Овруцький кряж:

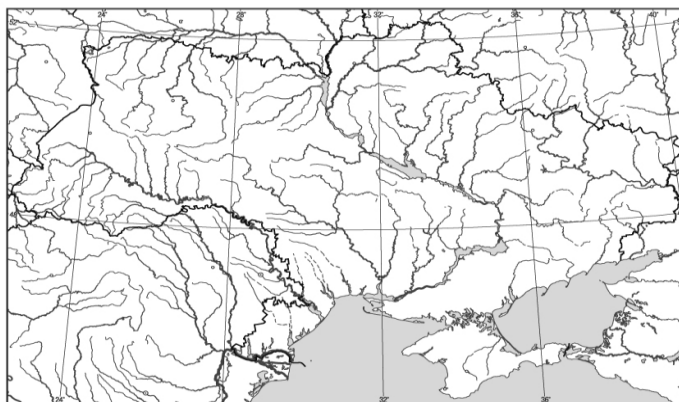
- А. Карпатський передгірний прогин
- Б. Дніпровсько-Донецька западина
- В. Український кристалічний щит
- Г. Західноєвропейська платформа

17. Укажіть еру утворення тріасових, юрських і крейдових відкладів у Кримських горах:

А. Протерозойська	Б. Палеозойська
В. Мезозойська	Г. Кайнозойська

18. Розгляньте карту й визначте, у якій з указаних нижче річок річковий стік - лише з території України:

- А. Західний Буг
- Б. Південний Буг
- В. Сіверський Донець
- Г. Дністер

19. Назвіть головну причину збільшення солоності води в Азовському морі:

- А. Надходження забруднених вод річок Кальміуса і Молочної
- Б. Збільшення густоти популяції медуз і риби в морі
- В. Збільшення витрат кисню у воді під час розкладу органіки
- Г. Інтенсивне зрошення в басейнах Дону і Кубані

20. Укажіть природний заповідник лісостепової зони України:

А. Опукський

Б. Дніпровсько-Орільський

В. Канівський

Г. Рівненський

II. Завдання на визначення відповідності

У завданнях 21-25 до кожного із завдань, позначених цифрою, доберіть правильну відповідь, позначену буквою. Потім відповідність цифр і букв перенесіть у бланк відповідей.

21. Визначте відповідність між природними об'єктами та областями України, на території яких вони розташовані:

1. Острів Джарилгач	А. Миколаївська
2. Озеро Сасик	Б. Запорізька
3. Гора Бельмак-Могила	В. Херсонська
4. Природний заповідник «Медобори»	Г. Одеська
	Д. Тернопільська

22. Визначте відповідність між геологічними структурами та корисними копалинами, які видобувають у їх межах:

1. Український кристалічний щит	А. Природний газ, каолін, вапняк
2. Дніпровсько-Донецька западина	Б. Буре вугілля, уранові руди, титанові руди
3. Причорноморська западина	В. Графіт, ртутні руди, апатити
4. Передкарпатський прогин	Г. Нафта, газ, кам'яна сіль
	Д. Нафта, газ, калійна сіль

23. Визначте відповідність між атомними електростанціями (АЕС) та місцями їх розташування, позначеними буквами на карті:

1. Запорізька
2. Рівненська
3. Хмельницька
4. Південноукраїнська

24. Визначте відповідність між видами транспорту та найважливішими їх вузлами:

1. Морський	А. Бориспіль
2. Трубопровідний	Б. Ужгород
3. Залізничний	В. Козятин
4. Повітряний	Г. Кіровоград
	Д. Одеса

25. Визначте відповідність між промисловими центрами Донецького економічного району та продукцією підприємств, які в них зосереджені:

1. Горлівка	А. Тепловози
2. Маріуполь	Б. Літаки
3. Костянтинівка	В. Вугільні комбайни
4. Луганськ	Г. Виробництво цинку
	Д. Залізничні цистерни

III. Завдання на визначення правильної послідовності

У завданнях 26-30 розташуйте в логічній послідовності явища, об'єкти, процеси і т. ін. Потім послідовність розташування букв перенесіть у бланк відповідей.

26. Розташуйте послідовно за віддаленістю від столиці регіони України, починаючи з найближчого:

- А. Львівська область
- Б. Вінницька область
- В. Харківська область
- Г. АР Крим

27. Укажіть послідовність зміни кількості опадів у регіонах України (в порядку зменшення):

- А. Кіровоградщина
- Б. Луганщина
- В. Тернопільщина
- Г. Закарпаття

28. Розташуйте послідовно національності в порядку зменшення кількості їх представників на території України:

- А. Білоруси
- Б. Болгари
- В. Греки
- Г. Росіяни

29. Розмістіть послідовно центри чорної металургії в порядку віддаленості їх від Криворізького залізорудного басейну:

- А. Запоріжжя
- Б. Алчевськ
- В. Луганськ
- Г. Донецьк

30. Розмістіть послідовно адміністративні області України в порядку збільшення величини їх площі:

- А. Івано-Франківська
- Б. Київська
- В. Чернігівська
- Г. Львівська

IV. Завдання відкритого типу

Завдання 31-33 передбачають розгорнуту відповідь на поставлені запитання з відповідним записом у бланку відповідей.

31. Опишіть види альтернативних джерел енергії. Які перспективи їх використання в Україні?

32. Охарактеризуйте висотну поясність Кримських гір.

33*. Охарактеризуйте чотири типи річок України за режимом розподілу водного стоку впродовж року.

[illegible]

V. Завдання на контурній карті

Завдання 34 має картографічний характер і передбачає нанесення на карту інформації відповідно до завдання та розробку легенди карти (записи на карті й легенда подаються тим самим кольором ручки, яким виконуються усі тестові завдання).

34. Позначте на контурній карті межі поширення основних типів ґрунтів на території України:

Умовні позначення

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вовк В.Ф. Районні олімпіади з географії. 2008 р. // Географія. – 2008. - № 11-12. – С. 2-3.
 2. Географія: Тести. 6-10 класи: Посібник / Авт.-укладачі В.В. Безуглий, Н.М. Дук. – К.: ВЦ «Академія», 2008. - 448 с.
 3. Довгань Г.Д. Тренувальні тести до всіх тем: Посібник для вчителя та учнів. – Харків: Основа, 2009. – 156 с.
 4. Жемеров О.О. Географічні олімпіади. – Харків: Основа, 2007. – 256 с.
 5. Ковальчук Г.О. та ін. Географія. 6-10 класи: Зб. завдань. – Харків: Гімназія, 2002. – 382 с.
 6. Корнеєв В.П. Диференційовані дидактичні матеріали з географії. 6-10 класи. – Харків: Основа, 2007. – 144 с.
 7. Леонтєва Г.Г. Економічна і соціальна географія. Україна: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2002. – 136 с.
 8. Пестушко В.Ю. Географія у незвичному ракурсі: Несподівані запитання, цікаві завдання, пізнавальні відповіді. – К.: Генеза, 2006. – 160 с.
 9. Свір Н.В. Географія. Типові тестові завдання: Збірник. – Харків: Веста, 2010. – 128 с.
 10. Свір Н.В. Географія. Типові тестові завдання. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 128 с.
-